

napčno, če radosten omenim moža, ki zraven težkih duhovskih skerbi za blezo tisoč ljudi, tudi prostovoljno otroke šolskih reči marljivo uči. Ta mož je visokočastiti gospod Fidel Okorn, duhovnik v Lokavci, verl Krajnec. Taki možje (zlasti priletušji), ki poleg težke duhovne službe tudi otroke brati, pisati itd. prostovoljni učijo, so vredni kot dobrotniki domovine v zlate bukve zapisani biti!

Ljudoljub.

Iz Ljubljane. Kakor smo mi z veseljem brali pisemce, ki ga je te dni naš gospod prof. Terstenjak od visokoučenega in po vsem omikanem svetu slovečega gosp. Jakoba Grima iz Berolina prejel in ga nam poslal, ker nam rad razodeva „seine Leiden und Freuden“ na ternovi poti svojih preiskav, tako bojo gotovo tudi vsi prijatli njegovi pisemce to radostni brali; zato ga natisnemo od perve do zadnje verste: „Hochgeehrter herr! — Schon vor einigen monaten empfang ich Ihre gütige zuschrift, begleitet von lehrreichen, grösstentheils aus Ihrer feder geflossenen mittheilungen. wie viel des stoffes mag der steirische und krainische boden für slavisches und deutsches alterthum darbieten! die kaum begonnene forschung ist natürlich oft noch unsicher, wird sich aber allmählich festen grund bereiten. entschuldigen Sie nur, dass ich meinen dank so spät erstatte. ich bin von meinem vorgerückten alter und von arbeiten so bedrängt, dass ich bedauern muss, mich in einen briefwechsel, der mir grossen vorthail bringen würde, nicht so häufig einlassen zu können als ich wünsche. Ihrem streben wünsche ich glückliches gedeihen.

Mit vollkommenster hochachtung und ergebenheit

Berlin 29. Dec. 1858.

Jacob Grimm m/p.

Da bojo pisemce to razumeli tudi tisti naših bravcov, kateri radi berejo v listu našem gosp. Terstenjakove spise, pa ne razumejo jezika nemškega, ga jim podamo tudi v našem jeziku; tako-le se glasi: „Prečastiti Gospod! Že pred nekimi mesci mi je došlo prijazno pisemce Vaše s pridjanimi podučnimi spisi, ki so večidel delo Vaših rok. Koliko gradiva za slovansko in nemško starinarstvo obsega pač štajarska in kranjska zemlja! Se vé, da še le komaj začete preiskave še večkrat omahujejo, pa sčasoma si bojo napravile že terdno podlago. Ne zamerite mi, da sem se tako zakasnil s svojo zahvalo. Starost velika (Grim je že 74 let star) in opravi na kupe: vse to me zadržuje, da se ne morem tolikrat kakor bi rad spuštati v dopisovanje, ki bi mi gotovo bilo v veliko korist. Da bi prizadevanje Vaše prav srečno in vspešno bilo!

Serčno Vas poštuje in Vam je udan

V Berolinu 29. dec. 1858.

Jacob Grimm s/r.

Iz Ljubljane. V poslednjem mestnem zboru so bili stroški in dohodki tekočega leta še enkrat prevdarjeni. Ker ima mestna kasa še 2000 gold. n. d. lanskega dolga za ubožnico v karlovškem predmestju plačati in ker je odbor za kupščino šolskega poslopja za realno šolo določil za letošnje leto za 6000 gold.; tedaj bojo stroški v vsem skupaj znašali 81,839 gold. in dohodke z 76,049 gold. presegali za 5790 gold. Sklenjeno je bilo v tem zboru med drugim tudi to, da se imajo dobrovoljni doneski za Radeckov spominek začeti pobirati, v tem pa določiti, kam naj se postavi, ker v sredo „zvezdnega drevoreda“ nikakor ne more priti, — dalje, da se bo naprava novega čevljarskega mosta v prevdarek vzela; in da živinsko sejmišče, ker ne more več biti na svojem dozdanjem mestu, pride vprihodnje v Krakovo namreč v tako imenovani Cojzov graben in poleg Ljubljance tje gori proti Gradašici. Treba bo, da bo magistrat to premembo kmali oklical, da se ob pravem času po deželi zve in ne bojo na sejm prignanih kónj in goved preganjali iz kraja v kraj. — Za kasirja pri ljub. hranilnici (Sparkasse) je bil v pondelj izvoljen gosp. Janežič, nedavnej izvoljeni mestni kasir.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Novi bankovci po goldinarji novega dnarja so bili zadnji dan preteklega leta izdani. Ti novi bankovci so starim goldinarskim bankovcom popolnoma podobni, le v sredi so rudeči, in tako se ločijo od starih že od deleč. Ker pa se na goldinarsk bankovec novega dnarja mora doplačati 5 novih krajevarjev, da ima vrednost starega bankovca, se mora na to gledati in pri vsaki kupčiji tudi določno izgovoriti: ali se bo plačalo s stariimi ali novimi bankovci, da ne bo pomote in prepira. — Izdajanje teh novih bankovcov se upira na cesarski patent od 26. dec. preteklega leta, kateri je veljaven za vse cesarske dežele razun lombarško-beneškega kraljestva, in ki dunajski banki dovoljuje, da sme goldinarskih bankovcov v novem dnarji polagama za 100 milijonov goldinarjev izdati, vse stare bankovce po 5, 2 in 1 gold. pa med tem in sicer do konca tega leta (31. dec. 1859) nazaj vzeti. Ti novi goldinarski bankovci imajo vso tisto veljavo kakor že pred njimi izdani novi bankovci po 1000, 100 in 10 gold. in so začasno za to namenjeni, da je kaj manjšega dnarja med ljudstvom, dokler ne pride dovelj srebernega dnarja med ljudi. Zagotovljeni so pa ti bankovci z doneski in izkupilom tistih cesarskih posestev, ktere je država banki izročila.

— Da bi se na Ogerskem, Horvaškem, v Slavoniji, Vojvodini in na Erdeljskem naselilo več kmetov iz drugih dežel našega cesarstva ali pa celó iz ptujih dežel, bode te dni cesarski patent za take naselnike oklican, kateri določuje vse okolščine novih naselbin, in iz kterega povzamemo sledeče: Naseliti se morejo kmetovavci ali v celih novih občinah ali soseskah ali pa posamno; da se nova naselbina more soseska imenovati, se mora najmanj saj 50 samosvojnih družin združiti in 1000 oralov zemlje posesti; naselniki ene soseske morajo biti enega naroda in ene vere, da bode edinost in sprava med njimi kraljevala; novi naselniki skozi 6 let ne bojo plačevali gruntnega davka; skozi 15 let pa tudi hišnega, rokodelskega in dohodkinega davka ne; skozi 10 let bojo oprosteni ukvartiranja, če ne bo kakošna posebna sila; kontrakti za gruntne in naseliške opravila so prosti štampeljna in drugih davšin. Ptujci iz unanjih dežel in njih v unanjih deželah rojeni sini so vojaščine prosti; živino, mašine in orodje smejo brez cola v svoje naselišča pripeljati itd.

— Teta presvitlega Cesarja nadvojvodinja Marija Anna je 28. decembra v Badenu poleg Dunaja umerla 54 let stara.

— Od vseh Svetih je tudi eksekucijno plačilo v novem dnarji določeno; plača se namreč vojaku, ko pride prvi pot na eksekucijo, 5, drugi pot pa 10 novih krajev na dan.

— Dunajčanje so lani 64,676 veder piva (ola) več poserkali kot predlanskim; predlanskim so ga popili 2 milijona in 138,159 veder, lani pa 2 milijona in 202,835.

Iz Lombardije. Velike šole v Pavii so na višje povelje zaperli, pa le čez božične praznike, kakor vladni časnik „Oest. Corr.“ pravi, in učenci, kateri niso v Pavii doma, so mogli mesto zapustiti. Ta ukaz je menda nasledek tistega hudodelstva, po katerem je bil nedavnej profesor dr. Briccio na ulicah umorjen. Pismo iz Milana v „Presse“ razjasnuje ta umor tako-le: Ko je „domoljubje talijansko“ pregnalo cigare, pijejo Talijani tabak le iz lončenih pip. „To tedaj je orodje talijansko“ — je zasmehljivo rekel nek gospod v kavarnici pokazaje lončeno pipo. Drugi dan ga je zabodel nekdo na ulicah — bil je prof. Briccio.

— Sveti večer je bila pošta med Mantovo in Milanom, kakor „Triester Zeitung“ pravi, za 1000 lir oropana.

Iz Českega. Iz Prage. Na sveti večer, pišejo „Praž. Nov.“, smo bili tukaj v silnem strahu. Kmali po 5. uri zvečer je začelo v enem proti Žofijnemu otoku ležečih

mlinov na vodi goreti in kmali je bilo šest družih mlinov in še dvoje drugih poslopij v plamenu; požar je bil sila strašen. Blizo 2000 vaganov žita, veliko moke in družega orodja je zgorelo. Škodo cenijo na 300,000 gold. sr. Al nesreče s tem še ni bilo konca; 30. dec. se je oginjal ponovil, in pogoreli so ob Moldovi sopet 3 mlini; komaj so ubranili, da strašni požar ni dalje segel.

Iz Ogerskega. Pošte, ki je imela 17. dan pretečenega mesca zvečer v Pečúh (Fünfkirchen) priti, ni bilo, in še le pozno ponoči se pripelje voz pred pošto, — pa kako! — Postiljon je ležal strašno razmesarjen spredaj na kočijo privezan, vse pisma so bile prerezane, in kar je bilo dnarja v njih, je bilo vse iz njih pobrano: okoli 30,000 goldinarjev. Pravijo, da so tolovaje že zasledili.

Iz Novega Sada. Po dostani trimesečni prepovedi je 23. dec. „Srbski dnevnik“ sopet prišel na dan s 72. listom.

Iz Galicije. Iz Lvova. Presvitli cesar so študentom, kateri so bili, kakor smo lani povedali, zavoljo nekega prekucijskega naklepa obsojeni, milost skazali tako, da na smert obsojeni Danilovič in za pet let v težko ječo obsojeni Paskovski imata vsak le dve leti sedeti; vsi drugi so popolnoma oprosteni. Danilovič je med tem že v ječi umrl.

Iz Srbije. Kar smo unidan o ustaji Serbov zoper kneza Karagjorgjevića povedali, poterjuje v „Serb. Dnev.“ tudi neki mestnjak iz Novega Sada, ki je 26. dec. iz Belega grada domú prišel in priča bil dogodb belogradskih. Skupščina je vsled tiste oblasti, katero je kot višji gospod dežele serbske turški sultan Serbom podelil, leta 1843 v skupščini izvoljenega kneza Karagjorgjevića (naslednika rodovine „Černega Jurja“) v skupščini 22. dec. l. l. enoglasno vladarstva spet odstavila, ob enem pa sklenila, poslance v Carigrad do sultana poslati s prošnjo, naj potrdi Serbom iznova (že četrtoč) izvoljenega kneza Miloša. Vodja 27 skupščinarjev, ki so se podali k odstavljenu knezu, mu naznanit sklep skupščine, je blézo kneza tako-le nagovoril: „Gospodar! Narod serbski je dostojno spoznal, da Te ni volja, pa da tudi neznaš Srbije osrečiti. Narod Te po nas moli, da se odpoveš knežtvu; ostati pa moreš v deželi kakor Ti je drago, in ne Tebi ne Tvojim se ne bo nič žalega zgodilo. Narod pričakuje, da se odpoveš vladarstvu; ne mudi se, in skaži se domoljuba.“ Knez se je obotavljal z odgovorom, in je, kakor smo že povedali, pobegnil v turško terdnjavo, češ, da ga bo armada (800 vojakov) belogradska rešila iz zadrege. In res je ta, nagovorjana od knezovih prijateljev, 24. dec. se pripravljala skupščino napasti, al v tem je privrelo ljudstva od vseh strani kot listja in trave, pa ne z orožjem v roki, ampak le s kolmi, palicami in prekljami, in hipoma se je armada udala in prestopila k ljudstvu. Tako je bilo brez prelite kapljice kervi ob kratkem konec vojaške zoperstave. Armada je prisegla skupščini na ustav. 31. dec. so šli poslanci k staremu Milošu, kateri je v tem iz Krajove v Valahii, kjer je dosihmal stanoval, se preselil bliže proti serbski meji v Černec. Trije možje: Sveča, Garašanin in Ugričić so prevzeli začasno vlado. Odstavljeni knez je menda še v turški terdnjavi pod turškim zavetjem. Turška vlada, koja še ni nikoli preklicala knežke časti, katero je v svojem beratu leta 1830 Milošu in njegovi rodovini dedno podelila, ne bo menda, kakor se kaže, nobenih ovér delala postavnim pravicam skupščine serbske ter bode poterdila, kar je skupščina v imenu serbskega naroda sklenila, in se bode tolikanj manj zoperstavljala odstavi kneza Karagjorgjevića, ker mu je le za njegovo osebo tako dolgo podelila knežtvo serbsko, dokler bode spolnoval voljo sultanovo in bode pospeševal blagor serbskega naroda. Tudi naša vlada, čeravno

je ob meji serbske knežije za svojo varnost postavila nekoliko armade, se ne bo, kakor vladni časnik „Wiener Zeitg.“ zagotavlja, vtičovala v notranje serbske zadeve. In tako bo menda kmali potihnil vihar po deželi, ki ni menda nič družega prekucijskega zahteval kakor le popihati naslednika Černijurjevega s prestola serbskega.

Iz Černe gore. „Srb. Dn.“ se piše od črnogorske meje, da se je podal knez na reko Černovico, da prebije zimo v milejem podnebju. — Veliki škof črnogorski Ivanović Njegoš je iz Petrovega grada došel na Cetinje.

Iz Italije. Tudi v Modeni so bili poslednji čas na več hišah opomini nabiti, nekatere dni ne cigar kaditi — v „blagor Italije!“ Vlada je pa razdelila na to več tavžent cigar med vojake s poveljem, naj jih ravno imenovane dni puhajo da bo kaj.

Iz Švajca. V Bernu se je pripetila te dni žalostno-smešna prigodba. Pes je ravno svoj močnik zajterkoval, kar potegne veter v odperti sobi njegovega gospoda in popiše z mize bankovec za 500 fr. in ga nese naravnost v skledo; pes zmočeni bankovec z močnikom vred požrè. Zaklali so ga sicer berž, pa bankovec je bil že za nič.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Cesar je grofu Montalembertu odpustil tudi vso drugo kazen, v katero ga je bila 21. dan p. m. presoja gosposka ali apelacija obsojila; lastniku časnika „Correspondant“ Douniolu je odpustil ječo, globe ali dnarne kazni pa ne. Najnovejše novice iz Pariza pa pravijo, da grof še ne da mirú, ampak da se hoče pri najvišji overžni sodni pritožiti. Še ni tedaj konca pravde; radovedno se tedaj pričakuje, kaj bo dalje. Resnobna pravda bi utegnila nazadnje — smešna biti!

Iz Angležkega. Kakor vsako leto se je sponašala tudi letos na sveti dan po stari šegi na mizi naše kraljice v Windsoru silno velika goveja pečenka pod imenom „royal baron of beef.“ Vagal je ta mali goveji košček le tri cente. Po starodavni šegi ostane pečenka do novega leta na neki stranski mizi, kjer kraljica s svojo družino jé; okoli pečenke pa so razpostavljene sklede z glavo divje svinje in pa pašeta divjega petelina. Tudi prebivavci londonskih delavšnic so dobili ta dan kaj boljšega prigrizniti.

Spomin in up.

„Kam, oče preljubi, se tako mudi?

Kaj goni Vas tako viharo?

Oh, sever pred hišo nemilo buči,

Da skoraj mi serčice mlado duši,

Brez Vas mi ostati ni varno!“ —

„Déte nježno, sinček mili!

Krepko stoj, razmotri se; —

Iti moram, tek me sili:

Ti kraljuj zdaj — zdrami se!“

Takó znad Triglava čarobnih verhov

Donelo je iz svitle meglice,

O blisku in gromu jék čudnih glasov

Gre dalje v šumenju penéih valov

Vodá in v šumljanju vodice.

Zdrami se! — Kak réka vabi

In vodica, ki šumljá; —

Iti mora, ne pozabi,

Vse naprej, kar moč ima!

In ura odbije, vsušé se vodé,

Meglica preide s Triglava:

Oblaki, meglice, šumeče vodé

V spominu že jutro še komaj živé —

Up — déte — ga nam namestava!

Toraj z upom napredujmo,

Pozdravljujmo nove dni; —

Le naprej, naprej! — to čujmo,

In — da modri Bog živí!

Malavašič.